

عنوان مقاله:

گونه شناسی و طبقه بندی سفال زرین فام در ایران بر مبنای نقوش و ترکیب بندی

محل انتشار:

همایش ملی باستان شناسی و هنر سفال و سفالگری (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

هادی شبلی - دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه هنر اصفهان

بهاره تقوی نژاد - استادیار گروه پژوهش هنر، دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

ساخت لعاب زرین فام، قبل از قرن ششم هجری، به طور ناگهانی در ایران شروع و بهترین توجیه آن می تواند ورود صنعت گران مصری باشد. مشابهت های دقیق برخی از آثار ایرانی و مصری وجود چنین ارتباطی را قویا مطرح می کند. کتیبه های مشابه ی نیز در مورد هر دو گروه آثار ایرانی و مصری دیده می شود. سفال زرین فام در ایران دارای انواع مختلفی همچون سبک درشت نقش، سبک ریز نقش و سبک کاشان هست. سبک درشت نقش به سبب نقش مایه های بزرگ اندازه و شیوه برجسته ترسیمش به این نام معروف است و از آن با نام سبک یادبودی نیز یاد شده است. مشخصه اساسی این سبک شیوه نقاشی اش است و آن نقش مایه های از پیش آماده سفید رنگی است که در زمینه ای زرین فام جلوه نمایی می کنند. طرح ها در ابتدا با خطوط نازک کشیده می شدند، سپس پس زمینه با رنگدانه زرین پر می شد و لعاب سفیدرنگ برای نمایش نقش مایه اصلی طرح باقی می ماند. سبک ریزنقش از بسیاری جهات، از جمله شیوه نقاشی، نقش مایه ها، روش تزیین و شکل ظرف با سبک درشت نقش متفاوت است. بجاست که این سبک را مکتبی جداگانه در نظر بگیریم. اما شماری از عناصر مشترک و وام گیری ها بر ارتباط نزدیک این دو سبک دلالت می کنند. پایه و اساس این سبک بر شیوه نقاشی آن قرار دارد؛ در سبک کاشان هم، مانند سبک درشت نقش، تصویر از پیش آماده بر روی زمینه ای با لعاب زرین فام ترسیم می شود. به این ترتیب، نه تنها به واسطه تزیینات طوماری شکل برجسته جلوه می کند. بلکه با ردیف از ویرگول ها و اشکال حلزونی خراش داده شده در سرتاسر لعاب، ترکیب روشن تری ارایه می کند. این سبک حدود یک و نیم قرن دوام آورد. از مراکز ساخت سفال زرین فام ایران کاشان، ری، سلطان آباد، تخت سلیمان، جرجان بوده است.

کلمات کلیدی:

سفال زرین فام، گونه شناسی، طبقه بندی، طرح و نقش، ترکیب بندی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/731565>

